

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Андрейчиков А., Андрейчикова О. Анализ, синтез, планирование решений в экономике: учебник. 2-е изд., доп. и перераб. Москва: Финансы и статистика, 2004. 464 с.
2. Голованова Н. Формирование подходов к оценке экономической безопасности субъекта хозяйствования. Доклады ТУСУРа. 2014. № 2 (32). С. 294–300.
3. Грецак М., Колот В., Наливайко А. та ін. Економіка підприємства: підруч. / за заг. ред. С. Покропивного. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ: КНЕУ, 2000. 528 с.
4. Євдокімов Ф., Мізіна О., Бородіна О. Узагальнююча оцінка фінансової складової рівня економічної безпеки підприємства. Наукові праці ДонНТУ. 2002. № 47. С. 6–12.
5. Экономическая безопасность: теория, методология, практика / под науч. ред. П. Никитенко, В. Булавко. Минск: Право и экономика, 2009. 394 с.
6. Живко З. Експертне оцінювання при проведенні моніторингу системи економічної безпеки підприємства. Reporter of the priazovskyi state technical university. 2014. С. 111–116.
7. Кулагина Н., Атаманова О. Экономическая безопасность молочной промышленности: оценка и возможности повышения в условиях региона: монография. Брянск: Ладомир, 2012. 215 с.
8. Литвак Б. Экспертные технологии в управлении: учеб. пособие. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Дело, 2004. 400 с.
9. Малхотра Н.К. Маркетинговые исследования. Практическое руководство / пер. с англ. 3-е изд. Москва: Издательский дом «Вильямс», 2002. 960 с.
10. Николаева М., Юнцевич О. Методы и алгоритмы построения рейтингов. Информационные технологии. 2003. № 12. С. 7–18.
11. Орлов А. Теория принятия решений: учеб. для вузов. Москва: Экзамен, 2006. 576 с.
12. Wuensch K.L. What is a Likert Scale? and How Do You Pronounce "Likert?". East Carolina University. Retrieved April 30, 2009.
13. Юринець З., Байда Б. Економічна безпека підприємництва України: теорія, практика, напрями зміцнення: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 188 с.
14. Yurynets Z., Bayda B., Petrush O. Country's economic competitiveness increasing within innovation component. Economic Annals – XXI. 2015. № 9–10. P. 32–35.

УДК 658.155

Круглова О.А.*кандидат економічних наук,**професор кафедри економіки та управління**Харківського державного університету харчування та торгівлі***Козуб В.О.***кандидат економічних наук,**доцент кафедри міжнародної економіки**Харківського державного університету харчування та торгівлі***Козуб С.О.***аспірант**Харківського державного університету харчування та торгівлі***ЯКІСТЬ ПРИБУТКУ ЯК ІНДИКАТОР ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ**

Досліджено якість прибутку підприємства. Узагальнено погляди вчених-економістів щодо сутності поняття «якість прибутку». Обґрунтовано доцільність визначення якості прибутку під час аналізу результатів діяльності підприємства. Подано результати емпіричних досліджень залежності між якістю прибутку й ефективністю управління підприємством.

Ключові слова: прибуток, підприємство, якість прибутку, оцінка якості прибутку, господарська діяльність, ефективність управління.

Круглова Е.А., Козуб В.А., Козуб С.А. КАЧЕСТВО ПРИБЫЛИ КАК ИНДИКАТОР ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Исследовано качество прибыли предприятия. Обобщены взгляды ученых-экономистов относительно сущности понятия «качество прибыли». Обоснована целесообразность определения качества прибыли при анализе результатов деятельности предприятия. Представлены результаты эмпирических исследований зависимости между качеством прибыли и эффективностью управления предприятием.

Ключевые слова: прибыль предприятия, качество прибыли, оценка качества прибыли, хозяйственная деятельность, эффективность управления.

Kruhlova O.A., Kozub V.O., Kozub S.O. PROFIT QUALITY AS AN INDICATOR OF THE ENTERPRISE'S MANAGEMENT EFFICIENCY

The research paper is devoted to the study of the enterprise's profit quality. The views of scientists-economists about the essence of the «profit quality» concept are generalized. The expediency of determining the profit quality during the analysis of enterprise's activity results is substantiated. The results of empirical studies of the relation between profit quality and enterprise's management efficiency are presented.

Key words: profit, enterprise, profit quality, profit quality assessment, economic activity, management efficiency.

Постановка проблеми. Успішність реалізації цільових настанов діяльності підприємства значною мірою залежить від прибутку, високий рівень якого є джерелом зростання ринкової вартості, формування фінансових ресурсів для розвитку господар-

ської діяльності та реалізації соціальних програм. З огляду на роль прибутку в забезпеченні економічного зростання та посилення конкурентних переваг господарюючого суб'єкта, доцільним є дослідження теоретичних та практичних питань щодо форму-

вання, ефективного розподілу і використання прибутку. Значущим при цьому є оцінювання якості отриманого фінансового результату, що має велике практичне значення для розвитку підприємства. Результати такого оцінювання дають можливість не тільки дійти висновку про ефективність управління прибутком підприємства в попередні періоди, але й оцінити перспективи реалізації стратегії та визначити ті аспекти господарської діяльності, що потребують особливої уваги з огляду на стабільність формування фінансових результатів господарюючого суб'єкта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури свідчить про значну увагу науковців до питань управління прибутком. Теоретичні засади щодо сутності прибутку наведено у працях [1–4] та ін. Відповідно до певних економічних учень прибуток є винагородою за використання капіталу та інших факторів виробництва (А. Сміт), результатом підприємницької активності (Ж.-Б. Сей), інновацій (Й. Шумпетер), винагородою за ризик (Ф. Найт). Практичні аспекти управління прибутком висвітлено у працях [5–7] та ін. У них розглянуто вплив політики формування та розподілу прибутку на розвиток компаній (М. Пул), реалізацію їх стратегій (Р. Грант), формування програм корпоративної соціальної відповідальності (С. Саїді), забезпечення ефективності систем управління (Р. Скалюк, О. Толкачова) та ін.

Незважаючи на численні публікації з управління фінансовими результатами підприємства, чимало питань цього напрямку наукових досліджень потребують уважнішого розгляду. Зокрема, недостатньо уваги приділено якості прибутку, а саме методичному інструментарію для її оцінювання. Також залишається малодослідженим питання взаємозв'язку якості прибутку та ефективності діяльності підприємства. Сприйняття прибутку як індикатора успішності системи управління та чинника подальшого розвитку господарюючого суб'єкта зумовлює актуальність досліджень з оцінювання якості прибутку та визначення її впливу на діяльність підприємства.

Постановка завдання. Метою статті є перевірка гіпотези про залежність між якістю прибутку й ефективністю управління підприємством. Для досягнення мети визначено показники оцінювання якості прибутку і досліджено зв'язок між якістю прибутку й ефективністю діяльності підприємств. Розрахунки здійснено за даними торговельних підприємств за 2010–2016 рр.

Виклад основного матеріалу дослідження. За результатами критичного аналізу наукової літератури з питань управління прибутком [8–16] сформульовано висновок про відсутність єдиної позиції вчених щодо сутнісних характеристик якості прибутку підприємства та способів її вимірювання. Так, якість визначають з огляду на стійкість прибутку у часі (висока чи низька стійкість прибутку за періодами часу) [9], структуру за видами діяльності (прибуток від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності) [8; 11; 12], період формування (нерозподілений прибуток звітного періоду, прибуток минулих періодів) [13; 14] (табл. 1).

У контексті дослідження сутнісних характеристик якості прибутку вважаємо за доцільне розрізнити поняття «якість прибутку» та «якісний прибуток». Узагальнивши трактування, наведені в літературі [8; 11–14], визначаємо, що якість прибутку – це характеристика, що відображає тенденції формування та використання прибутку з огляду на забезпечення функціонування й розвитку підприємства. Для висновку щодо якості прибутку використовують сукупність певних показників. Залежно від значень і співвідношення цих показників визначається певний рівень якості прибутку. У літературі виділяють абсолютний, хороший (належний), задовільний, незадовільний [15; 16], оптимальний, допустимий, неприйнятний [12] рівні якості прибутку. Якісний прибуток – це прибуток, що відповідає найкращим показникам оцінювання, а отже, це один із варіантів відображення певного рівня якості. Використовуючи усталену термінологію, якісний прибуток відповідає таким рівням його оцінки, як абсолютний, хороший (належний), [15; 16], оптимальний, допустимий [12].

Щодо методичних засад, то, оцінюючи якість прибутку, науковці дотримуються коефіцієнтного [8; 12; 14] або графоаналітичного [11] підходів, використовуючи інтегральний показник або систему одиничних кількісних та якісних показників. Визначені підходи не виключають один одного, а склад показників визначається цільовими настановами оцінювання. Для визначення рівня якості прибутку окремого господарюючого суб'єкта доцільне використання методичного інструментарію, наведеного в працях [11; 14], для порівняння якості прибутку в групі підприємств – методичного інструментарію, наведеного в працях [8; 12; 15; 16].

У подальшому для оцінювання якості прибутку підприємств вибіркової сукупності використано методичний підхід, наведений у працях [8; 12; 14], суть якого полягає у вимірюванні якості прибутку

Таблиця 1

Визначення поняття «якість прибутку» в науковій літературі

Автор	Визначення
Нагайчук В.В. [12, с. 76]	Якість прибутку підприємства варто розглядати як такий рівень прибутку підприємства, який визначає його спроможність забезпечити потреби стабільного функціонування, стійкого економічного зростання та розвитку підприємства в довгостроковій перспективі
Толкачова О.Г. [9, с. 264]	Якість прибутку залежить від його стійкості в часі й адекватності його оцінки; чим вищою є якість прибутку, тим менший ризик загрози виникнення збитків
Чиркевич І.А., Левкович О.А. [13, с. 44–45]	Поняття якості прибутку застосовується для оцінювання достовірності прибутку
Дроздов О. А. [14, с. 22]	Ключем до розуміння якості прибутку є структура джерел формування конкретного фінансового результату, а не тільки прибуток від продажу
Скалюк Р.В. [8, с. 51]	Якість позитивного фінансового результату (прибутку) характеризується сталою динамікою зростання надходження прибутку від основної діяльності внаслідок підвищення результативності господарського процесу, впровадження інновацій, формування оптимальної структури капіталу, забезпечення умов довгострокового економічного розвитку промислового підприємства
Хістева О.В. [15, с. 5]	Якість прибутку являє собою сукупність змістових і кількісних характеристик прибутку, його формату для забезпечення сталого розвитку підприємства

за даними про його структуру за видами діяльності. У формалізованому вигляді якість прибутку виражається певним коефіцієнтом, що розраховується як відношення прибутку від основної діяльності до прибутку до оподаткування ($K_{яп}$). У разі, якщо прибуток до оподаткування сформований за рахунок позитивного фінансового результату від основної та інших видів діяльності, тобто коефіцієнт якості прибутку має значення від 0 до 1,0 ($0 < K_{яп} \leq 1$), діагностується висока якість прибутку. Інші значення коефіцієнта свідчатимуть про неприйнятну ($K_{яп} \leq 0$) або допустиму ($K_{яп} > 1,0$) якість прибутку підприємства. Доцільність оцінювання якості прибутку підприємства підтверджено розрахунками (табл. 2). Попри те, що всі досліджувані підприємства впродовж 2010–2016 рр. отримали позитивний фінансовий результат, якість їх прибутку різна [17]. На підприємствах ТОВ «Сучасний модерн» і ПАТ «Базис» прибуток забезпечено позитивним фінансовим результатом від основної діяльності, який покрив від'ємне сальдо доходів і витрат за іншими видами діяльності.

Щодо ТОВ «Таврія-В», то, незважаючи на позитивний кінцевий фінансовий результат, його якість визнана низькою. Джерелом формування прибутку цього підприємства не є основна діяльність, що підвищує ризик збитковості господарюючого суб'єкта в наступні періоди.

Разом з абсолютним значенням коефіцієнта якості прибутку ($K_{яп}$) вважаємо за доцільне розрахувати його варіацію, що підтвердить стабільність джерел формування прибутку за періодами часу.

Рівень коливань коефіцієнта буде додатковою характеристикою якості прибутку. Незначні відхилення коефіцієнта ($K_{яп}$) від його середнього значення свідчатимуть про стабільність отримання прибутку за періодами часу. За інших умов діагностуватиметься нестійкість джерел формування фінансових результатів господарюючого суб'єкта.

Для оцінювання стійкості джерел формування прибутку використано дані за коефіцієнтами якості з подальшою трансформацією лінгвістичних оцінок у кількісні. Використано трибальну шкалу оцінок. Умови переходу від лінгвістичної до кількісної оцінки такі: низька якість фінансових результатів відповідає 1, допустима – 2, висока – 3 балам (табл. 3).

За результатами розрахунків діагностовано стабільність джерел формування прибутку ТОВ «Сучасний модерн» і ПАТ «Базис» та високий ризик виникнення збитків у ТОВ «Таврія-В». Рівномірність джерел формування прибутку становила у ТОВ «Сучасний модерн», ПАТ «Базис» і ТОВ «Таврія-В» 100,0; 78,7 та 37,9% відповідно.

Подальші дослідження пов'язані з виявленням залежності між якістю прибутку й ефективністю управління підприємством, зокрема, перевірено гіпотезу про взаємний вплив між ними. Для проведення досліджень якість прибутку формалізовано з використанням бальної оцінки, для вимірювання ефективності управління підприємством використано показники рентабельності вкладеного капіталу ($Рвк$) та динаміки доходу підприємства ($Тчд$). Під час

Таблиця 2

Оцінка якості прибутку підприємств за 2010–2016 рр.

Підприємство	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Фінансові результати від основної діяльності, тис. грн							
ТОВ «Таврія-В»	-39271,0	-58874,0	-85702,0	-80707,0	11680,0	1427,0	-47891,0
ТОВ «Сучасний модерн»	14545,0	16046,0	12748,0	25809,0	50925,0	69204,0	43535,0
ПАТ «Базис»	4592,0	1629,0	2257,0	1938,0	2242,0	1945,0	292,0
Прибуток до оподаткування, тис. грн							
ТОВ «Таврія-В»	8214,0	3310,0	5990,0	23920,0	27579,0	42406,0	81804,0
ТОВ «Сучасний модерн»	12180,0	12726,0	11890,0	17292,0	30773,0	51605,0	31095,0
ПАТ «Базис»	4320,0	3224,0	201,0	1329,0	1516,0	722,0	1932,0
Коефіцієнт якості прибутку							
ТОВ «Таврія-В»	-4,78	-17,79	-14,31	-3,37	0,42	0,03	-0,59
ТОВ «Сучасний модерн»	1,19	1,26	1,07	1,49	1,65	1,34	1,40
ПАТ «Базис»	1,06	0,51	11,23	1,46	1,48	2,69	0,15
Якість прибутку							
ТОВ «Таврія-В»	Н	Н	Н	Н	В	В	Н
ТОВ «Сучасний модерн»	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д
ПАТ «Базис»	Д	В	Д	Д	Д	Д	В

Позначки: Н – низька якість прибутку; В – висока якість прибутку; Д – допустима якість прибутку.

Таблиця 3

Оцінка стійкості джерел формування прибутку підприємств

Показник	Період	ТОВ «Таврія-В»	ТОВ «Сучасний модерн»	ПАТ «Базис»
Коефіцієнт якості прибутку ($K_{яп}$), бал	2010	1	2	2
	2011	1	2	3
	2012	1	2	2
	2013	1	2	2
	2014	3	2	2
	2015	3	2	2
	2016	1	2	3
Варіація, V , %		62,1	0,0	21,3
Рівномірність, Kp , %		37,9	100,0	78,7

Таблиця 4

Результати дослідження залежності між якістю прибутку й ефективністю управління підприємством

Показник	Позначка	Значення
Коефіцієнт кореляції між якістю прибутку (<i>Кяп</i>) за <i>t</i> -й період і рентабельністю вкладеного капіталу (<i>Рвк</i>) за <i>t</i> -й період	$r_{Кяп_t, Рвк_t}$	0,50
Коефіцієнт кореляції між якістю прибутку (<i>Кяп</i>) за <i>t</i> -й період і рентабельністю вкладеного капіталу (<i>Рвк</i>) за (<i>t+1</i>)-й період	$r_{Кяп_t, Рвк_{t+1}}$	0,07
Коефіцієнт кореляції між якістю прибутку (<i>Кяп</i>) за <i>t</i> -й період і рентабельністю вкладеного капіталу (<i>Рвк</i>) за (<i>t+2</i>)-й період	$r_{Кяп_t, Рвк_{t+2}}$	0,16
Коефіцієнт кореляції між якістю прибутку (<i>Кяп</i>) за <i>t</i> -й період і темпом змін чистого доходу (<i>Тчд</i>) за <i>t</i> -й період	$r_{Кяп_t, Тчд_t}$	0,12
Коефіцієнт кореляції між якістю прибутку (<i>Кяп</i>) за <i>t</i> -й період і темпом змін чистого доходу (<i>Тчд</i>) за (<i>t+1</i>)-й період	$r_{Кяп_t, Тчд_{t+1}}$	-0,18
Коефіцієнт кореляції між якістю прибутку (<i>Кяп</i>) за <i>t</i> -й період і темпом змін чистого доходу (<i>Тчд</i>) за (<i>t+2</i>)-й період	$r_{Кяп_t, Тчд_{t+2}}$	-0,18

Таблиця 5

Результати дослідження залежності між ефективністю управління та якістю прибутку підприємства

Показник	Позначка	Значення
Коефіцієнт кореляції між рентабельністю вкладеного капіталу (<i>Рвк</i>) за <i>t</i> -й період та якістю прибутку (<i>Кяп</i>) за <i>t</i> -й період	$r_{Рвк_t, Кяп_t}$	0,50
Коефіцієнт кореляції між рентабельністю вкладеного капіталу (<i>Рвк</i>) за <i>t</i> -й період та якістю прибутку (<i>Кяп</i>) за (<i>t+1</i>)-й період	$r_{Рвк_t, Кяп_{t+1}}$	0,11
Коефіцієнт кореляції між рентабельністю вкладеного капіталу (<i>Рвк</i>) за <i>t</i> -й період та якістю прибутку (<i>Кяп</i>) за (<i>t+2</i>)-й період	$r_{Рвк_t, Кяп_{t+2}}$	0,16
Коефіцієнт кореляції між темпом змін чистого доходу (<i>Тчд</i>) за <i>t</i> -й період та якістю прибутку (<i>Кяп</i>) за <i>t</i> -й період	$r_{Тчд_t, Кяп_t}$	0,12
Коефіцієнт кореляції між темпом змін чистого доходу (<i>Тчд</i>) за <i>t</i> -й період та якістю прибутку (<i>Кяп</i>) за (<i>t+1</i>)-й період	$r_{Тчд_t, Кяп_{t+1}}$	0,19
Коефіцієнт кореляції між темпом змін чистого доходу (<i>Тчд</i>) за <i>t</i> -й період та якістю прибутку (<i>Кяп</i>) за (<i>t+2</i>)-й період	$r_{Тчд_t, Кяп_{t+2}}$	-0,25

дослідження також перевірена гіпотеза про наявність часового лагу між періодом отримання прибутку (*t*) та використанням його для розвитку підприємства (*t+1*) та (*t+2*) (табл. 4).

Результати кореляційного аналізу свідчать про різний характер та силу зв'язку між показниками досліджуваних підприємств. Помітний прямий зв'язок діагностовано за ланцюгом «якість прибутку – рентабельність вкладеного капіталу» (0,50). Проте з часом цей зв'язок стає слабким (0,07). Між якістю прибутку і темпом змін чистого доходу діагностовано слабкий зв'язок, що стає з часом непомітним і зворотним.

Сприймаючи якість прибутку як результат управлінських рішень, досліджено залежність між ефективністю управління підприємством та кінцевим результатом його діяльності (табл. 5).

На основі проведених розрахунків визначено, що в динаміці коефіцієнт кореляції між рентабельністю вкладеного капіталу, темпом зміни чистого доходу та якістю прибутку зменшується, що свідчить про зниження впливу ефективності управління підприємством на якість прибутку з часом.

Висновки з проведеного дослідження. Дослідження доводять актуальність визначення якості прибутку під час аналізу результатів діяльності підприємства. Встановлено, що позитивний кінцевий фінансовий результат ще не свідчить про раціональність і стійкість його формування за видами діяльності. Діагностика залежності між показниками якості прибутку й ефективністю управління дає змогу дійти висновку про значні резерви розвитку господарюючого суб'єкта за рахунок узгоджених управлінських рішень за різними видами діяльності підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Сміт А. Дослідження про природу та причини добробуту націй / А. Сміт. К.: Port-Royal, 2001. 594 с.
- Сэй Ж.-Б. Трактат по политической экономии. URL: <http://e2000.kyiv.org>.
- Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Й. Шумпетер; пер. з англ. В. Старка. К.: Києво-Могилянська академія, 2012. 242 с.
- Knight Frank H. Risk, Uncertainty and Profit / Frank H. Knigh. New York: Cosimo Classics, 2006. 360 p.
- Poole M. The Origins of Economic Democracy: Profit Sharing and Employee Shareholding / M. Poole. London: Routledge, 1989. 172 p.
- Grant Robert M. Contemporary Strategy Analysis / Robert M. Grant. New York: John Wiley & Sons Inc, 2013. 848 p.
- Saedi S. P. How does corporate social responsibility contribute to firm financial performance? The mediating role of competitive advantage, reputation, and customer satisfaction/S. P. Saedi// Journal of Business Research. 2015. Vol. 68, Issue 2. P. 341–350.
- Скалюк Р.В. Якість фінансового результату господарської діяльності промислового підприємства / Р.В. Скалюк // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. 2010. № 4 (9). С. 50–56.
- Толкачева Е.Г. Мониторинг риска потери прибыли (угрозы возникновения убытка) организации / Е.Г. Толкачева // Развитие инновационной экономики: результаты, проблемы, перспективы: сборник научных статей международной научно-практической конференции, посвященной 50-летию основания университета, Гомель, 9–10 октября 2014 г. / Белкоопсоюз, Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации; под. науч. ред. С.Н. Лебедевой. Гомель, 2014. С. 264–268.
- Бланк И.А. Управление прибылью / И.А. Бланк. К.: Ника-Центр, 2007. 768 с.
- Турило А.М. Аналітико-графічний підхід до вимірювання якості прибутку підприємства/ А.М. Турило, О.А. Зінченко // Економіка промисловості. 2009. № 4. С. 171–175.

12. Нагайчук В.В. Вплив якості прибутку підприємства на ефективність його функціонування / В.В. Нагайчук // Економіка розвитку. № 1(65). 2013. С. 73–77.
13. Чиркевич И.А. Совершенствование управления финансовыми результатами / И.А. Чиркевич, О.А. Левкович // Труды БГТУ. Минск, 2012. № 7. С. 42–45.
14. Дроздов О.А. Система количественных показателей качества прибыли предприятия / О.А. Дроздов // Экономический анализ: теория и практика. 2010. № 17(182). URL: <http://www.1fin.ru>.
15. Хістева О.В. Якість прибутку та його вплив на сталий розвиток торговельного підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / О.В. Хістева; ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. Донецьк, 2006. 19 с.
16. Хвостенко В.С. Оцінка якості прибутку як невід'ємна складова стратегічного аналізу / В. С. Хвостенко // Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопіль: THEU, 2011. № 9. С. 354–360.
17. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <http://www.smida.gov.ua>.

УДК: 330.34+338.47

Лазоренко Л.В.
*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту
Державного університету телекомунікацій*

ОЦІНКА РІВНЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЗВ'ЯЗКУ

У статті розкрито роль соціально-економічного розвитку в діяльності підприємства зв'язку. Наведено складники соціально-економічного розвитку підприємства зв'язку та показники їх оцінки. Розкрито суть та види ефектів діяльності підприємства. Виведено інтегральний показник оцінки рівня соціально-економічного розвитку підприємства зв'язку.

Ключові слова: підприємства зв'язку, соціально-економічний розвиток, складники соціально-економічного розвитку, інтегральний показник, оцінка.

Лазоренко Л.В. ОЦЕНКА УРОВНЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ СВЯЗИ

В статье раскрыта роль социально-экономического развития в деятельности предприятия связи. Приведены составляющие социально-экономического развития предприятия связи и показатели их оценки. Раскрыты суть и виды эффектов деятельности предприятия. Выведен интегральный показатель оценки уровня социально-экономического развития предприятия связи.

Ключевые слова: предприятия связи, социально-экономическое развитие, составляющие социально-экономического развития, интегральный показатель, оценка.

Lazorenko L.V. ESTIMATION OF LEVEL OF SOCIAL-ECONOMIC DEVELOPMENT OF ENTERPRISES OF CONNECTION

The role of social-economic development in activity of enterprise of connection is exposed in the article. Constituents of social-economic development of enterprise of connection and indexes of their estimation are brought. Essence and types of effects of activity of enterprise are exposed. The integral index of estimation of level of social-economic development of enterprise of connection is shown out.

Key words: enterprises of connection, social-economic development, constituents of social-economic development, integral index, estimation.

Постановка проблеми. Соціально-економічний розвиток будь-якого підприємства є невід'ємною умовою його успішного функціонування. Особливо важливим є соціально-економічний розвиток для підприємств сфери послуг, до якої належать і підприємства зв'язку, оскільки їхня діяльність спрямована винятково на забезпечення соціальних благ населення та бізнес-структур, які, в свою чергу, формують економічний добробут цих підприємств і країни загалом.

Сутність соціально-економічного розвитку підприємства досліджувалася великою кількістю науковців, але сьогодні важливо оцінити його рівень з метою забезпечення ефективного функціонування підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження складників соціально-економічного розвитку підприємства та показників його оцінки було зроблено такими іноземними та вітчизняними вченими, як П. Друкер, О. Волощенко, Р. Скалюк, А. Чулок, О. Князева, М. Римкіна та ін.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз показників оцінки складників соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку та визначення

інтегрального показника оцінки рівня соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку.

Виклад основного матеріалу. Розвиток підприємства повинен здійснюватися так, щоб усі зміни, що в ньому відбуваються (в технологічному комплексі, виробничій, інноваційній, організаційній та управлінській діяльності), давали змогу зберігати і покращувати рентабельність і стабільність, а також інші характеристики, які відповідають його розвитку [1]. Саме такий підхід до розвитку підприємства найбільше відповідає особливостям діяльності підприємств галузі зв'язку.

Як і для будь-яких інших підприємств, складниками їх соціально-економічного розвитку є соціальний, економічний та екологічний. У свою чергу, кожний із них має свої елементи та визначається відповідними показниками, які також мають певну відмінність.

Показники оцінки складників соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку наведені на рис. 1.

Рівень розвитку соціального складника діяльності підприємств зв'язку можна оцінити такими показниками.